

RITA SPIJKER

RAUWE DAGEN

Autobiografische verhaal over het verliezen van ouders

Rita Spijker

Rauwe dagen

Welches Kind hätte nicht Grund über seine Eltern zu weinen?

FRIEDRICH NIETZSCHE

1

Op vrijdagavond 9 december om achttien over elf belt mijn zus. 'Pa is vanavond gevallen in de keuken. Ma wou hem helpen opstaan...'

Mijn hartslag versnelt terwijl ze vertelt.

Ik stel me mijn ouders voor, liggend op de keukenvloer in hun flat. Zie voor me hoe hun handen losschieten en hoe mijn moeder met haar hoofd tegen de aanrechtrand knalt. Ik krimp ineen bij het beeld van mijn vader die om hulp roepend door de gang naar de voordeur kruipt.

'De burens kwamen op het lawaai af en die hebben mij en de huisarts gebeld. De dokter is alweer weg. Ik vind Ma een beetje afwezig. Ik blijf hier vannacht.'

'Is het erg, bloedt ze?'

'Nee, de dokter vond haar helder. Maar ik vertrouw het niet. Kun je me morgenochtend aflossen?'

Ik slik, neem een slokje wijn.

'Goed. Hoe laat?'

'Acht uur, dan kan ik op tijd naar de zaak.'

'Acht uur ben ik er. Als er vannacht iets is, dan bel je maar. Sterkte.'

Ik overleg met Rob, mijn man. Giet mijn glas leeg in de gootsteen. Denk maar aan een ding: nu begint het.

Voor de zekerheid zet ik het alarm van mijn telefoon. Het geluid op de hoogste stand. Ik neem een slaappil. Ook voor de zekerheid.

Het is vijf kwartier rijden. Ik zal om kwart voor zeven moeten vertrekken. Beter nog iets eerder.

De slaappil doet zijn werk en verlost me van de dreinende riedel in mijn hoofd. Als ik wakker word, weet ik dat er iets niet klopt.

Het is dertien minuten voor acht.

Ik heb me verslapen. Ik heb verzaakt.

Vloekend vlieg ik mijn bed uit. Ik moet onmiddellijk mijn zus bellen.

Huilend vertelt ze dat Ma naar het ziekenhuis moet. De dokter is gekomen en nu zitten ze te wachten op de ambulance. Rob en ik moeten maar linea recta naar het ziekenhuis komen.

‘Tegen de tijd dat jullie hier zijn, zijn wij al weg. De buurvrouw blijft even bij Pa.’

‘Waarom heb je me niet gebeld?’

‘Dat had toch niets uitgemaakt? Had je met een slaappil op willen komen dan?’

Ik verbreek de verbinding. Pak bibberend wat kleding en toiletspullen.

Mijn vader is al weken groggy van pijn en pillen. Hij is bij tijd en wijle onhandelbaar. Wil dood, want vindt dit geen leven.

Staat regelmatig op het balkon om er af te springen.

Laat de volle zak van de katheter ’s nachts in bed leeglopen.

Hij heeft mijn moeder zelfs een keer geslagen.

Ma heeft hem al die tijd verzorgd. Samen met de thuiszorg gaat dat best, zegt ze. Die komen twee keer per dag. ’s Ochtends om mijn vader te douchen. ’s Avonds om een nachtzak of zoiets aan te brengen.

Als de thuiszorg een jong meisje is, krijgt ze eerst een huwelijksaanzoek. En daarna de volle laag. Mijn vader vindt altijd wel iets wat niet goed is of niet deugt.

Wie gaat er nu voor hem zorgen?

Ik niet.

Ik wil niet.

Ik ga het zeker niet doen.

Mijn vader en ik zijn geen goede combinatie. Nooit geweest.

Onze karakters botsen. Onze ideeën, meningen en smaak botsen. Ik verafschuw zijn bothedheid.

De hele autorit onderdruk ik braakneigingen.

Mijn man rijdt. Ondertussen onderhoud ik contact met mijn broers en zus. Zij zijn er allemaal al.

Ma is inmiddels niet meer bij kennis. Er is een neuroloog bij haar.

Nog achttien kilometer.

10 december, zaterdagochtend kwart over negen.

Ik ben vierenvijftig en heb me als de eerste de beste puber verslapen.

Typisch onze Rita, hoor ik ze denken.

Als ik het ziekenhuisterrein op rijd klopt mijn hart in mijn keel.

De parkeerplaats is nog niet eens halfvol. O ja, weekend.

Ik zoek de hand van mijn man, dat doe ik anders nooit.

Naar binnen, samen door de draaideur de veel te warme hal in.

Handen weer los.

Ik doe mijn jas uit en probeer mijn bonkende hart te bedwingen.

De receptioniste wijst ons de weg naar neurologie.

Linksaf, door de klapdeuren, rechtdoor tot de gang aan uw linkerhand.

We lopen, het is veel verder dan ik dacht.

De klapdeuren door. Linksaf de gang in, eerste deur links.

Daar staan ze. Samengeklonterd op enige afstand van een bed.

Op dat bed ligt mijn moeder.

Wat is ze klein. En stil en wit.

Veel te klein, veel te licht, veel te dun.

Fluisterend worden we op de hoogte gebracht van een mogelijke hersenbloeding. Of inwendige bloedingen, veroorzaakt door de klap tegen het aanrecht.

Afgezien van haar pupillen reageert haar lichaam sinds een uur helemaal nergens meer op.

Behalve dus op het lampje waarmee men in haar ogen schijnt. Zorgelijk, ja. Afwachten wat ze doet.

Afwachten hoe ze er uitkomt.

Of ze er uitkomt.

Mijn zusje ziet grijs na een doorwaakte horrornacht.

Mijn broers, alle drie geflankeerd door hun vrouwen, lijken veel te groot voor de kleine ruimte.

We zijn er allemaal. Een geluk dat het zaterdag is.

Ik zeg dat Ma niet behandeld wil worden, dat ze niet in een verzorgingshuis wil. Dat we dat gelukkig weten. Dat ze vindt dat ze genoeg geleefd heeft. 'Jongens, dat weten jullie toch ook?!'

Aarzelend wordt er naar me gekeken.

Ik merk dat ik te snel ga, ik loop op de zaken vooruit.

Maar ik, ik zie maar één ding voor me.

Mijn moeder als een plant in een verpleeghuis.

En mijn vader? Wie gaat er voor hem zorgen?

Mijn ultieme nachtmerrie lijkt al bijna werkelijkheid.

We komen bijeen in een leeg kantoortje. De neuroloog praat, zet uiteen dat ze mijn moeder wil behandelen.

Ik ben fel tegen, té fel voor dat moment.

Ik ben te snel en te bang.

Ik ben koud gearriveerd en heb de grootste bek van iedereen.

Te laat beseft ik dat voor sommigen van ons het geloof een rol speelt. De overtuiging dat het God is, en niet de mens, die beschikt en beslist.

Dus demp ik mijn stem.

Stem in met afwachten.

Roep nog één keer dat we toch zeker allemaal weten dat ze niet behandeld wil worden. In zo'n situatie? 'Daar heeft ze het met jullie toch ook over gehad?'

Het lijkt wel alsof ik haar dood wil hebben.

Ik word tot rust gemaand. Rob legt zijn arm om me heen.

'Kom, er is koffie in de familiekamer.'

Ik buig mijn hoofd.

Verlaat het kantoortje als laatste.

Ga bij mijn moeder kijken.

Mijn zus komt dicht bij me staan.

'Ik kon er niets aan doen,' fluister ik, 'ik had de telefoon zo zorgvuldig op tijd gezet, maar ik heb niet op de datum gelet. Ik vind het zo erg.'

Zij antwoordt dat zij het ook erg vindt.

Ik vraag haar niet wat ze precies bedoelt, gewend als ik ben aan de verwarrende gevoelens die stevast de kop opsteken zodra ik in de buurt van mijn familie ben.

Gêne om mijn vaders botte gedrag en zijn ongenueerde uitspraken.

Schuldgevoelens omdat ik er niet vaak genoeg ben geweest.

Ergernis hierover, over mezelf, dat ik me altijd beheers en aanpas.

Woede dat nu juist mijn moeder daar ligt.

Omdat hij te eigenwijs was om zijn rollator te gebruiken.

Mijn tranen verbijtend wend ik me abrupt af.